

Even uw aandacht...

*Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.
Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het
mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.
Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige
toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van
boekjes voor opvoering beslist.*

Veel leesplezier!

MADAME FREUNDLICH

Een oorspronkelijk televisiespel

door

Rudy Geldhof

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2009

Nr.1408

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste TWEE tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagkaart die, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *MADAME FREUNDLICH* op te voeren moet de naam van auteur *RUDY GELDHOF* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

Wettelijk depot D/2009/220/13
ISBN 978-90-385-10606

© 2009 Toneelfonds J. Janssens/Rudy Geldhof
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Toneelfonds J. Janssens – Te Boelaerlei 107 – 2140 Bght Antwerpen
Tel 03 366 44 00 . Fax 03 366 45 01 . info@toneelfonds.be

PERSONAGES

(2 dames - 1 stem)

MADAME FREUNDLICH
MEVROUW BEULEMANS

STEM VAN STEVEN

DECOR

Een kleine kamer, hoog in een flatgebouw. Ramen bieden een ruim uitzicht. Ordinaire meubeltjes, bedekt met lakens. Grotendeels kale muren. De meeste opsmuk is uit de kamer verdwenen. Intrigerend zijn een aantal gekleurde, halfverborgen spots tegen het plafond. Er staan twee grote en een kleine valies op tafel.

(Madame Freundlich, een volkswrouw van leeftijd, maar met damesallures, is warm ingeduffeld. Ze draagt een ietwat opzichtige namaak bontmantel en dito hoedje. Ze sluit met een energiek gebaar het kleine valiesje en kijkt de toehoorders aan, opgewonden, stralend van geluk.)

MADAME FREUNDLICH : Voilà. Ik ben klaar. Klaar voor de reis. Weggaan, het doet een mens iets, hè. De vertrouwde dingen achterlaten, nieuwe horizonten opzoeken. Ik voel me net een ongedurige bruid, die het ouderlijk huis gaat verlaten. Natúúrlijk ben ik wat nerveus. Een beetje potsierlijk ook? Ja, ja, gij denkt dat is er zo een die nooit verder geraakt is dan haar eigen straat, één die eens een weekje Ardennen mag meemaken? Mis! Het is voor langer. Veertien dagen Zwitserland? Mis! Ge denkt dat ge het weet: ze gaat overwinteren op de Canarische eilanden. Mis. Dat is iets voor oude mensen met gezondheidsproblemen. Dat ik ook niet meer van de jongste ben? Hoe oud schat ge me? Vijfenvijftig? Dat zeggen ze allemaal: Anna, ge ziet er vijfenvijftig uit. *(Fier)* Ik ben vierenzestig. Maar ik ben gezond. Buiten mijn benen natuurlijk, die hebben al die jaren een gezond lichaam moeten dragen, daar komt slijtage op. En de spijsvertering vormt soms ook een probleempje, mijn cholesterolgehalte... en mijn hart... Maar dat is allemaal maar van binnen, dat telt niet. Mijn zintuigen werken. Een bril, niet voor mij, een gehoorapparaat, nooit van mijn leven. Mijn reukzin... om politiehonden jaloers op te maken. Neem nu de burenhieronder. Een Marokkaans gezin. Ge kent dat: vader, moeder, grootmoeder, tante, kinderen, kleinkinderen. Eten allemaal schapenvlees. Wel, ik kan zo zeggen wanneer de kleinzoon alleen thuis is. Dan ruikt het naar zwijnevlees. Bakt hij zich grote varkenskoteletten als iedereen de deur uit is. Ik heb een fijne neus. Maar ja, nooit gerookt, alleen dit...

(Madame Freundlich haalt een snuifdoos boven, neemt wat snuif.)

... Krijg ik heldere gedachten van. Eens een moeilijk moment, een snuifje troost en een mens is er weer door.

Waar ik naartoe ga? Ik ga niet op reis. Op reis gaan, is weggaan en terugkomen. Ik kom niet terug... is emigreer! Naar Amerika! De United States!

(Ze pauzeert even, genietend van het vermeende effect bij haar toehoorders. Dan, snel, bang dat men haar niet gelooft.)

Het is een kwestie van minuten. Een half uurtje. Straks wordt hier aangebeld. Staat mijn Steve hier, mijn zoon, met een taxi. Die brengt ons naar Zaventem, Steve en ik stappen in het vliegtuig en voor we het beseffen staan we in New York. Dan een ander vliegtuig, naar Detroit. Opnieuw een taxi, een Amerikaanse dan, en we rijden naar South Bend, naar de riante villa van mijn zoon. Even bekomen van de, hoe zegt men dat, de jet lag, en voilà, ondergetekende, De Ketelaere Anna, begint een nieuw leven.

Niet dat ik hier iets te kort heb. Brussel, vuil, maar voor de rest leefbaar. Deze flat, klein, maar hier heb ik dertig jaar lang mijn praktijk gehad, goed mijn brood verdiend.

Maar het is Steve, hè. Hij woont al jaren in Amerika. Komt af en toe eens terug naar zijn moederland, naar zijn moeder. Zoals nu. Hij wil me terug bij zich, definitief! *(Met Amerikaans accent)* "Ma, laat everything achter and kom with me to the States" zegt hij. Dat is zo zijn stijl, ondernemend. Amerikaans businessman, hè. Mister De Ketelaere Steve! Vroeger was het natuurlijk Steven. Pas op, hij ziet dat ik het goed stel, maar ook dat ik een dagje ouder word - wie niet? - en nu gaat hij voor me zorgen, zoals ik jaren voor hem gezorgd heb, in zijn groot huis in South Bend dicht bij Detroit.

Oh, het heeft niets gescheeld, of vijf jaar geleden zat ik al in Amerika. Toen was Steve hier ook op bezoek, met zijn Amerikaanse vrouw, Daisy, hij was nog getrouwd toen. Daisy, onnozele naam, Daisy had het niet voor me. Die dacht maar aan sightseeing doen. Schilderachtige plekjes bekijken. De Eiffeltoren, de toren van Pisa, de Muur van Berlijn. Cultuur, enfin. Dat komt

omdat Amerikanen zelf geen eigen cultuur hebben. Mijn zoon, die wou liever in Brussel blijven, bij zijn moeder. Logisch, hij had mij al die jaren gemist. Dat kon die Amerikaanse natuurlijk niet verdragen. Jaloers hè, bezitterig. Ook toen zei Steve eens, om te lachen, maar toch gemeend: "Ma, kom bij ons wonen, in Detroit." Had ge die Amerikaanse moeten horen! Ze dacht dat ik haar cowboytaaltje niet verstond. Ze zei iets van "old wifes" en "sick people", dat ze er daar al genoeg hadden in de States. Een slecht mens. Een slecht huwelijk.

Een jeugdzonde van mijn zoon, hè. Maar ja, hoe oud was hij, twintig? Hij was zo 'n knappe verschijning, met zijn lang haar en zijn gitaar. Dat was toen de mode hè, "make love, not war".

Zat hij hier in Brussel gitaar te spelen, onder het beeld van Manneke Pis. Passeert die Amerikaanse, zoals steeds op zoek naar de schone dingen van het oude Europa. Valt haar oog toch wel op mijn Steven zeker, een schone Vlaamse jongen. Ze heeft hem niet meer gelost, het kring. Ze heeft hem meegelokt naar Amerika, de jongen tegen mij opgestookt. Dat hij hier niets achterliet dat de moeite waard was, alleen een moeder die nooit naar hem had omgezien. (*Zich opwindend*) Wat wist zij daarvan! Niets fris had ze, een mislukte reproductie van Marilyn Monroe. Hoogblond en alles spannend (*Wijzend op dijen en borsten*), hier en daar, om uit te dagen. Negentien jaar, en reeds verdorven als... als... Maar voor de rest, het verstand op nul! Met haar babystemmetje: "Do you love me Steve, do you love me for ever, darling?"

En ja, mijn Steven zat zot van haar. Verblind in zijn onschuld. En hij is met haar getrouwd, in Amerika. Ah, en toen is de miserie begonnen, zo 'n poppetje blijft geen negentien. Dat wordt dertig, veertig, en er komt al iets bij hier (*Wijst op haar heupen*) en er begint al iets te hangen daar (*Wijst op haar borsten*). Voor een gezonde Vlaamse vrouw is dat het einde van de wereld niet. Wij hebben ook andere waarden in ons leven. Maar zo 'n Amerikaanse, dat raakt dan overspannen. En dan begint het: de maandag en de woensdag aerobics, voor de lijn, de donderdag asser... assertiviteitstraining, voor het eigen ego, de

vrijdag en de rest van de week, op de canapé bij de psychoanalist, voor de seksuele en emotionele problemen. Pillen, depressiviteit, ingebeelde kwaaltjes. Kortom, Amerikaans! Kortom, een mislukt huwelijk.

Maar na regen komt zonneschijn. Vorig jaar zijn al de problemen opgelost tussen mijn zoon en zijn vrouw. Op een dag komt hij wat vroeger thuis van zijn werk, doodmoe maar opgewekt, zoals altijd, zo is hij. Hij ziet zijn vrouw niet direct. Hij kijkt in de living, de kitchen. Hij denkt: misschien zit ze in de bathroom, haar neus te poederen. Want Amerikaanse vrouwen, dat zit nooit op 't wc, zoals wij, dat poedert hun neus in de bathroom. Hij doet de deur open. En wat ziet hij? Daar zit zijn Amerikaanse madam in 't bad, samen met één van haar trainers. Amerikaans bad, hè, king size. Was de trainer haar een soort zwemles aan het geven. En het kwam uit, al jaren waren ze bezig met die speciale zwemlessen.

En mijn zoon heeft toen gedaan wat ieder rechtgeaard man zou doen. Hij heeft gezegd: "Trek uw kleren aan... Ga zwemles volgen zoveel ge wilt, win er tien Olympische medailles mee, maar niet meer in mijn bad!"

En hij is gescheiden van haar. Zij heeft hem gepluimd, maar hij is gelukkig nu, vrij, een beetje eenzaam, dat wel.

't Is daarom dat hij nog eens afgekomen is. Op zo 'n moment heeft een jongen zijn moeder nodig. (*Lacht*) Een jongen! Ge zult hem straks zien. Hij is in de veertig. Zo 'n man! Een echte Amerikaan. Ik weet wel: mijn kind, schoon kind. Maar hij heeft iets van... (*Fluistert*) Robert Redford. Natuurlijk, zijn haar is donker, dat heeft hij van mij, en het begint uit te vallen. Hij is ook niet zo groot en hij is zwaarder. Dat heeft hij ook van mij, gezondheid. Maar 't is zijn allure... (*Ze stapt rond, hoofd in de nek*) Fleurige hemden met palmbomen en een pilotenbril met reflecterende glazen. En zijn Amerikaans accent! Gisteren zegt hij: "Come on, mama, let's go to the restaurant."

En we zijn gaan eten, gisteren! Sherry, champagne, bourgogne! 't Was alsof hij me wou zat maken, alsof hij een plannetje had. En ja, bij de pousse-café - ik was toen al goed teut - toen kwam het ter sprake. Enfin, ik begon erover, of ik niet meekon naar Amerika. Ah ja, hij zit daar nu zonder vrouw. Om een nieuwe te zoeken heeft hij geen tijd, hij werkt dag en nacht, in zijn schoonmaakbedrijf. Jawel, hij heeft zijn eigen bedrijf, hij heeft het gemaakt in Amerika. Hij werkt met zes man, in zijn dienst! Zo iemand heeft toch een huishoudster nodig. Terwijl hij elders gaat schoonmaken, moet toch iemand zijn eigen huis opkuisen.

En bij het derde cognacje is beslist, wat al lang in de lucht hing: hij neemt me mee naar Amerika. Eens kijken of de taxi...

(Madame Freundlich gaat naar het raam en kijkt naar buiten.)

Nog niet. *(Ze kijkt op haar horloge.)* We hebben nog de tijd. *(Ze neemt een snuifje.)*

Zo 'n lieve jongen toch, mijn Steven. Hij gaat me een rustige oude dag bezorgen. Zo uit een kind zijn dankbaarheid. Het leven zit goed in elkaar. Een moeder zorgt voor haar kind. En later zorgt het kind voor zijn moeder. Zo hoort het. Het is maar normaal. Want wat heeft het me niet gekost om die jongen groot te brengen. Ik heb veel moeten opofferen, als alleenstaande vrouw. *(Zet dit snel recht)* Pas op, ik ben geen ongehuwde moeder. In mijn familie komt zoiets niet voor. Ik ben getrouwd geweest, in eer en deugd, met een jongen uit mijn dorpje. Zoals ieder deftig koppel hebben wij voor de pastoor gestaan en elkaar de beloftes van eeuwige trouw gezworen. Zes maanden later, nee acht maanden later werd Steven geboren, hij was een beetje te vroeg, enfin... *(Ze maakt een gebaar van laten we daar niet verder op ingaan)* Een kind dat veel aandacht nodig had, het schreide veel, het schreide hele dagen eigenlijk. En mijn man, de kersverse vader, liep hoe langer hoe meer het huis uit. "Ik kan niet tegen geschrei van kinderen" zei hij. Alsof ik er tegen kon. En op een dag

zegt mijn man: "Anna, trek uw plan met de kleine, ik ben weg, voorgoed." Was hij zijn eeuwige beloftes van trouw al vergeten. Ik zeg: "Dat gaat hier niet zo simpel gaan, mannetje. Ge gaat afdokken voor de educatie van de kleine. Iedere maand sta ik aan uw deur voor alimentatie." - "Dan zult ge ver moeten lopen" zegt hij. En hij was weg naar de Kongo. Ik heb nooit meer van hem gehoord, tot op de dag van vandaag niet. Zit hij nog in de Kongo - enfin, dat is nu Zaïre - of hebben de negertjes hem opgegeten toen ze onafhankelijk werden in 1969? 't Gaat me niet aan.

Ik was niet 't soort vrouw dat bij de pakken ging zitten omdat ze een man verliest. Niet dat ik gevoelloos ben. Ik heb geweend. Maar na vijf minuten heb ik gezegd: "Anna kind, snuit eens goed uw neus en herpak u." En ik ben weggegaan uit mijn dorpje - ja, ik werd daar met de vinger nagewezen, een gescheiden vrouw, op de buiten, in die tijd. Ik heb Steven op mijn arm gepakt en ben naar de grote stad getrokken, naar hier, Brussel. Ik heb werk gevonden in een naaiatelier, en ik heb me toegespitst op de opvoeding van mijn kind. Voor zover ik tijd had, natuurlijk. Ik moest de kost gaan verdienen. Overdag aan de naaimachine - later in een fabriek, daar verdiende ik meer - af en toe 's avonds serveuse in een café. Maar veel aandacht had Steven niet nodig. Die groeide vanzelf op. De cijfers die hij haalde op school! Zijn leraren zegden 't me dikwijls: "Madame De Ketelaere, ge moet die jongen laten verder studeren, humaniora, universiteit." Zij hadden gemakkelijk praten, waar zou ik het geld gehaald hebben? Daarbij, studeren, boekenwijsheid, dat is voor een ander soort mensen, voor onderwijzers, bedienden. Zo 'n nek hebben ze omdat ze weten wat de hoofdstad is van... Bulgarije. Maar van de mens zelf, wat weten zij daarvan? Hoe een mens in elkaar zit, dat leert ge niet uit de boeken. Dat leert ge als ge in het volle leven staat, tussen de mensen, ja!, op straat! Dus ging mijn zoon op zijn zestiende van school af, hij ging werken. Enfin, werken, in die tijd werkten de jonge mensen niet graag, het was de tijd van de flower power, in bruine kroegen rondhangen, aan een gitaar zitten friemelen. Ik ben streng geweest. Ik heb gezegd: "Steven, het moet gedaan zijn met dat lui gedoe, op mijn kosten gaat ge niet leven!" Er zijn harde woorden gevallen,